

EURÓPSKA ÚNIA

Výbor regiónov

**Správa o monitorovaní EZÚS
za rok 2015
Implementácia nových programov
územnej spolupráce**

Zhrnutie

Toto zhrnutie vypracoval generálny sekretariát VR (oddelenie E2) a vychádza zo štúdie na tému *Správa o monitorovaní EZÚS za rok 2015 — implementácia nových programov územnej spolupráce*, ktorú vypracovala spoločnosť Metis GmbH (Jürgen Pucher a Nicole Hauder).

Viac informácií o Európskej únii a Výbore regiónov je k dispozícii na internetových stránkach <http://www.europa.eu> a <http://www.cor.europa.eu>.

Úplné znenie štúdie *Správa o monitorovaní EZÚS za rok 2015 – implementácia nových programov teritoriálnej spolupráce* je k dispozícii v angličtine na stránke:

<http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Pages/studies.aspx>

© European Union, 2016

Čiastočná reprodukcia je povolená s výslovným uvedením zdroja.

Zhrnutie

Európsky výbor regiónov pravidelne zverejňuje správu o monitorovaní rozvoja európskeho zoskupenia územnej spolupráce (EZÚS). Táto správa analyzuje najnovší vývoj od konca roku 2014 do konca roku 2015. Ku koncu roku 2015 bolo vytvorených celkovo 60 EZÚS, do ktorých sa zapojilo približne 800 národných, miestnych a regionálnych orgánov z 20 členských štátov EÚ a Ukrajiny. V decembri 2015 bolo naplánované vytvorenie ďalších 14 zoskupení, pričom jedno z nich zahŕňalo krajiny mimo EÚ: EZÚS EUCOR – *The European Campus*, ktoré zahŕňa Švajčiarsko, bolo zaregistrované na začiatku roku 2016.

Implementácia na vnútroštátnej úrovni

V členských štátoch EÚ naďalej prebieha implementácia zmeneného a doplneného nariadenia o EZÚS. VR bol k dnešnému dňu informovaný o španielskom kráľovskom dekréte č. 23/2015 z 23. januára, ktorý bol zverejnený v štátnom úradnom vestníku č. 27 z 31. januára. Okrem toho 20. decembra 2014 a 1. marca 2015 nadobudli účinnosť zmenené a doplnené maďarské a slovenské ustanovenia. V rakúskych spolkových krajinách Burgenland, Korutánsko, Salzbursko a Tirolsko boli v súlade s revidovaným nariadením o EZÚS v období od októbra 2014 do februára 2015 vykonané zmeny v právnych predpisoch. Luxembursko muselo preskúmať, či je potrebné zmeniť súčasnú legislatívu, pričom príslušní úradníci zistili, že to nie je nevyhnutné. Žiadne iné členské štáty EÚ svoje právne predpisy do konca marca 2015 nezmenili, pričom niektoré z nich, ako napríklad Luxembursko, dospeli k záveru, že súčasné právne predpisy nie je potrebné meniť ani dopĺňať.

Prehľad činnosti EZÚS v roku 2015

EZÚS vytvorené od 20. novembra 2014

Od konca roku 2014 až do konca roku 2015 bolo vytvorených 10 nových EZÚS. V porovnaní s EZÚS, ktoré boli vytvorené počas predchádzajúcich dvoch rokov (8 nových EZÚS v roku 2014 a 9 v roku 2013), sa zdá, že v súčasnom pozorovanom období sa ich nárast ustálil.

Míľnikom v histórii EZÚS bolo vytvorenie EZÚS „Tisza“, ktoré ako prvé takéto zoskupenie zahŕňa nečlenský štát EÚ. Zoskupenie bolo vytvorené v októbri 2015 medzi Sabolčsko-satmársko-berežskou župou v Maďarsku, mestom Kiszvárd a Zakarpatskou oblasťou na Ukrajine.

Table 1. *Hlavné informácie o EZÚS vytvorených koncom roku 2014 a v roku 2015¹*

#	Názov	Krajiny	Dátum založenia
1	European Border Cities European Grouping of Territorial Cooperation Limited Liability (European Border Cities EGTC) (<i>Európske pohraničné mestá, Európske zoskupenie územnej spolupráce s ručením obmedzeným</i>) (EZÚS <i>Európske pohraničné mestá</i>)	HU, RO	28. 10. 2014
2	ESPON EGTC – European Node for Territorial Evidence (<i>EZÚS ESPON – Európsky uzol pre územné údaje</i>)	BE, LU	19. 1. 2015
3	GECT Pays d'Art et d'Histoire Transfrontalier Les Vallées Catalanes du Tech et du Ter (<i>EZÚS Cezhraničný kraj umenia a histórie katalánske údolia rieky Tech a Ter</i>)	FR, ES	28. 1. 2015
4	EGTC Rhine Alpine Corridor (<i>EZÚS Rýnsko-alpský koridor</i>)	DE, IT, NL	27. 5. 2015
5	MASH European Grouping of Territorial Cooperation (MASH EGTC) (<i>Európske zoskupenie územnej spolupráce MASH – EZÚS MASH</i>)	HU, SI	16. 6. 2015
6	NOVUM	CZ, PL	16. 12. 2015
7	Mura Region EGTC (<i>EZÚS Región Mura</i>)	HU, HR	28. 5. 2015
8	Tisza EGTC (<i>EZÚS Tisza</i>) Tisza ETT ЄOTC ТИСА	HU, UA	26. 10. 2015

¹ EUCOR – *The European Campus*, zoskupenie vytvorené v roku 2016 medzi Francúzskom, Nemeckom a Švajčiarskom, nie je zahrnuté.

9	GECT-Autorité de gestion programme INTERREG V A Grande Région (<i>EZÚS – Riadiaci orgán programu INTERREG V A Grande Région</i>)	LU, FR	19. 10. 2015
10	AECT León – Bragança (<i>EZÚS León – Bragança</i>)	ES, PT	29. 12. 2015

Vývoj v rámci EZÚS: programy a projekty Európskej územnej spolupráce

Pokiaľ ide o **geografické trendy**, situácia okolo Maďarska sa vyvíja dynamicky. Potom, ako boli v roku 2014 vytvorené 3 nové zoskupenia, sa počas obdobia, ktoré zahŕňa táto správa, vytvorili dve zoskupenia s účasťou Maďarska, pričom jedno z nich s cieľom zapojiť tretiu krajinu (Ukrajina).

Viac ako polovica zoskupení vo svojich hodnotiacich správach informovala o tom, že v posledných dvoch rokoch došlo k ich úspešnému **rozšíreniu** a plánujú alebo/a majú záujem prijať nových partnerov. Pokiaľ ide o zloženie, prevláda **typ partnerstva** zahŕňajúceho miestne orgány: polovicu všetkých zoskupení vedú orgány na miestnej úrovni. Druhou najväčšou skupinou sú EZÚS regionálnych orgánov. Počet ich partnerov sa pohybuje od dvoch do šesť. Nové EZÚS pokračujú v tomto trende, keďže sú medzi nimi tri malé miestne a dve regionálne zoskupenia. Jedine EZÚS Rýnsko-alpský koridor uplatňuje odlišný model, konkrétne nadnárodnú spoluprácu od Severného mora po Stredozemné more.

EZÚS ESPON bolo zriadené v roku 2015 s **cieľom** vykonávať program spolupráce ESPON 2020. Hlavným cieľom nového EZÚS Rýnsko-alpský koridor je uľahčovať a podporovať územnú spoluprácu medzi jeho členmi a posilniť a koordinovať rozvoj multimodálneho rýnsko-alpského koridoru. EZÚS NOVUM bolo zriadené preto, aby sa zintenzívnila, uľahčila a podporila poľsko-česká cezhraničná spolupráca zameraná na posilnenie súdržnosti. EZÚS PAHT Les Vallées Catalanes je fórom na diskusie o politikách v oblasti kultúrneho dedičstva a ich testovanie. Ďalšie dve nové EZÚS, ktoré zriadilo Maďarsko, majú za cieľ posilniť ekonomickú a sociálnu súdržnosť medzi ich členmi a podporiť štruktúrovanú spoluprácu pri cezhraničných projektoch a programoch.

Väčšina zoskupení funguje s ročným **rozpočtom** vytvoreným z členských poplatkov do výšky 50 000 EUR. Nové EZÚS väčšinou nasledujú tento trend. Súčasný celkový ročný rozpočet zoskupení EZÚS zložený z členských poplatkov sa odhaduje na približne 33 miliónov EUR². Len ročné prevádzkové náklady nemocnice Cerdanya predstavujú asi 20 miliónov EUR.

Projekty Európskej územnej spolupráce sú mimoriadne dôležitým zdrojom príjmov pre takmer všetky EZÚS, a najmä pre tie, ktoré nemajú vysoké príjmy z členských poplatkov. V roku 2015 väčšina už vytvorených EZÚS (zriadených pred novembrom 2014) potvrdila prebiehajúcu realizáciu projektov. Z 38 zoskupení, ktoré odpovedali na otázky v dotazníku, 23 uviedlo, že práve realizujú projekty Európskej územnej spolupráce, pričom celkový počet projektov bol 140. EZÚS Tirol-Alto Adige-Trentino uviedlo značný počet priamych projektov, ktoré sa realizujú a financujú v rámci EZÚS. Celkovo 15 EZÚS informovalo o tom, že počas realizácie projektov došlo k problémom.

Len 8 zo 42 respondentov prejavilo záujem využiť pre Európsku územnú spoluprácu iný **fond EÚ** ako EFRR. Nebolo vždy presne špecifikované, o ktoré fondy šlo, medzi uvedenými fondmi však boli tieto: Európsky poľnohospodársky fond na rozvoj vidieka (EPFRV), Kohézny fond (KF), Európsky sociálny fond (ESF), Nástroj na prepájanie Európy (NPE) a LIFE+. Asi štvrtina zoskupení, ktoré odpovedali na otázky v dotazníku, zvažuje zaviesť **nové nástroje**, o. i. miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD), integrované územné investície (ITI) a spoločný akčný plán. Päť EZÚS uviedlo, že už vykonávajú stratégie inteligentnej špecializácie (S3).

Luxemburské predsedníctvo navrhlo nový nástroj na podporu cezhraničnej spolupráce, ktorý vychádza z „európskeho dohovoru“ a umožňuje legálne výnimky a odchýlky, vďaka ktorým by sa mohli realizovať cezhraničné projekty. Desať zo 42 zoskupení realizuje alebo má záujem realizovať takéto projekty.

Plánované EZÚS

Podľa zoznamu, ktorý vypracoval Výbor regiónov a do ktorého bolo doplnené EZÚS Alpine Pearls (*Alpské perly*), bolo do konca roku 2015 naplánovaných 14 EZÚS. Od roku 2014 boli zriadené a začali pracovať štyri zoskupenia (ESPON, Mash, Rýnsko-alpský koridor a Novum). EZÚS Eurocidade Valença do Minho – Tui (Portugalsko a Španielsko), a Medgidia – Silistra (medzi Rumunskom a Bulharskom) zatiaľ čakajú na schválenie. Tento stav sa v porovnaní so

²

12 miliónov podľa informácií z roku 2014 + 20 miliónov od nemocnice Cerdanya + podľa odhadov 1 milión na rok 2015.

správami za posledné dva roky nezmenil. EZÚS EUCOR – The European Campus, ktoré zahŕňa Švajčiarsko, bude prvou cezhraničnou univerzitou a bude zahŕňať orgány z krajín mimo EÚ³.

EZÚS Cittaslow a Alto Adriatico/Severni Jadran/Sjeverni Jadran sú novými adeptmi v kategórii „pripravovaných EZÚS“. EZÚS medzi Saint Martin a Sint Maarten, ktoré by bolo prvým zoskupením medzi najvzdialenejšími krajinami a územiami, bolo navrhnuté v roku 2014.

³

EZÚS EUCOR bol zaregistrovaný v prvých mesiacoch roku 2016 po vypracovaní tejto správy.